

Meneer de voorzitter, zeer geachte en gewaarde partijgenoten, leden van de partijraad en overige belangstellenden.

Drie jaar geleden maakten de ouderen in ons land duidelijk dat met hun belangen terdege rekening moest worden gehouden. De Unie 55+ en Senioren 2000 behaalden zeven zetels bij de Tweede Kamerverkiezingen. Zij waren een belangrijke oorzaak van de politieke aardverschuiving die zich toen voordeed.

De ouderen hebben het er overigens niet bij gelaten. Afgelopen donderdag, zo meldde een bekend ochtendblad, werd in Frankrijk ten onrechte een bus met ruim 60 Nederlandse bejaarden vastgehouden. Nadat de groep een dag lang in de snikhete bus had doorgebracht, grepen zij naar de wapenen en stormden zij met takken en stokken naar het plaatselijke politiebureau. De Franse agenten kozen eieren voor hun geld en lieten de bus ijlings gaan. U bent dus gewaarschuwd.

Gisteren heb ik de leeftijd van 64 jaar bereikt. Eenieder die hier aanwezig is en zich op deze partijraad onvoldoende heeft ingezet voor de belangen van de ouderen, die wordt dringend geadviseerd om nu de artiestenuitgang te zoeken.

Nederland heeft te maken met een dubbele vergrijzing. Ons land krijgt steeds meer ouderen en die ouderen worden steeds ouder. Het is dan ook een goede en natuurlijke zaak dat de VVD van haar leden heeft gevraagd om de ouderenproblematiek in kaart te brengen.

De commissie die dit heeft gedaan onder leiding van Len Rempt heeft zich op voortreffelijke wijze van haar taak gekweten. Ik wil haar dan ook hartelijk danken voor het werk dat zij tot nu toe heeft verricht en ik zou ook in die dankbetuiging willen betrekken de Initiatief, of liever gezegd, de Projectgroep onder voorzitterschap van de heer Ornstein, die het voorbereidende werk daarvoor heeft gedaan.

Ik beperk mij nu tot een paar hoofdpunten van dit onderwerp.

In het verleden heb ik herhaaldelijk gesproken over flexibele pensionering. Die biedt oudere werknemers de gelegenheid vanaf een bepaalde leeftijd te stoppen met werken dan wel door te gaan na een zekere leeftijd met werken indien zij dat wensen. Daarnaast is deeltijdspensionering duidelijk een mogelijkheid.

Verder wil de VVD de AOW in de huidige vorm handhaven. Dus: een welvaartsvast, geïndividualiseerd basispensioen, gefinancierd via een omslagstelsel en niet afhankelijk van het inkomen van de partner.

Veel ouderen met een eigen huis dreigen vermogensbelasting te moeten betalen. De hypotheek op hun huis hebben zij inmiddels afgelost. Dat huis is in de loop der jaren sterk in waarde gestegen. Over die waardevermeerdering moet vermogensbelasting worden betaald, ook door mensen die niet gefortuneerd zijn. Er zijn ouderen die dertig jaar in hun huis hebben geïnvesteerd. Nu worden zij extra belast. Velen ervaren dat als onrechtvaardig en ik ben het daar mee eens. De vermogensbelasting dient dan ook in stappen te worden afgebouwd, om te vermijden dat grote groepen ouderen daarmee te maken krijgen. Een motie van de VVD-fractie vraagt reeds in 1998 daarmee een begin te maken. Wij rekenen er op dat het kabinet deze motie zal uitvoeren.

Het is niet toevallig dat ik mijn opmerkingen over het ouderenbeleid heb afgesloten met het punt van de vermogensbelasting. In de strijd die ten doel heeft deze fiscale last te laten verdwijnen, heeft de VVD namelijk een niet onbelangrijke medestander gekregen. In het najaar van 1996, om precies te zijn op 14 september vorig jaar, hield de heer Jaap de Hoop Scheffer, die ik wil gelukwensen met zijn nieuwe functie, in een avondblad een pleidooi voor bezitsvorming als stimulans voor verantwoordelijkheidsbesef. Op zichzelf is die gedachte niet nieuw. KVP-politici als Carl Romme en De Hoop Scheffers politieke peetvader Norbert Schmelzer, stelden in de jaren '50 en '60 al dat bezitsvorming een emancipatoire werking heeft. Beide KVP-voorzitters gaven overigens vanuit de Tweede Kamer leiding aan hun partij. U begrijpt dat een gezonde dualist daar natuurlijk niets op tegen kan hebben. Maar dat terzijde.

Ik ondersteun de gedachte van bezitsvorming door brede lagen van de bevolking. Het particulier vermogen in Nederland is in handen van nog steeds te weinig mensen. Huizenbezit moet worden gestimuleerd. In dat kader moet het pleidooi van de Heer Jaap De Hoop Scheffer worden geplaatst toen hij zich uitsprak voor afschaffing van het huurwaardeforfait en van de vermogensbelasting.

In datzelfde vraaggesprek heeft de Heer De Hoop Scheffer ook laten weten dat hij zich aangetrokken voelt door de 'lijn-Andriessen'. Zijn partijgenoot, de oud-minister

van Financiën Frans Andriessen, sprak zich in de zomer van het vorig jaar uit voor het op termijn afschaffen van het minimumloon. De Hoop Scheffer noemde dat weliswaar 'een gevoelige' kwestie, maar voegde daaraan toe dat als een baan minder verdient dan het minimumloon, de overheid dat moet aan vullen. 'Dat is beter dan het minimumloon koste wat het kost te handhaven en de werklozen zonder baan thuis te laten zitten', aldus nog steeds de heer De Hoop Scheffer. Op dat punt is hij het bijna volledig eens met onze partij, met de VVD, en wij zijn blij in hem een medestander op deze punten gevonden te hebben.

Dames en heren ik zou nu wat willen zeggen over de Europese integratie. Veertig jaar geleden werd het Verdrag van Rome ondertekend. Dat Verdrag is de basis van wat toen de Europese Gemeenschap en nu de Europese Unie wordt genoemd. Oorspronkelijk had de Europese Gemeenschap drie doelstellingen. Ten eerste, oorlog tussen Frankrijk en Duitsland voorgoed uitbannen. Ten tweede, het agressieve communisme buiten de deur houden. En ten derde, de oorlogsschade herstellen en de welvaart verhogen.

Wij kunnen nu zeggen dat de Europese Gemeenschap een spectaculair succes is gebleken want alle drie doeleinden zijn behaald. Oorlog tussen de lidstaten is volstrekt ondenkbaar geworden. Het agressieve communisme is ineengezakt onder het gewicht van de lege woorden en de lege schappen. En de Europese Unie vormt de meest welvarende groep landen ter wereld, een magneet voor alle landen om haar heen.

Welke doelstellingen heeft de Europese Unie nu? Weer noem ik u er drie. Ten eerste, een opening naar de landen van Midden en Oost-Europa bieden. Ten tweede, de Economische en Monetaire Unie tot stand brengen. En ten derde, de besluitvorming van de Europese Unie democratiseren. Over elk van deze drie doelstellingen een enkel woord.

Europa houdt niet op aan de Oder. Noch in geografisch, noch in historisch, cultureel of politiek opzicht. Luister naar de president van Tsjechië Vaclav Havel, ik citeer: 'Zoals de ene helft van een kamer op den duur niet warm kan blijven als de andere helft koud is, zo is het ondenkbaar dat twee verschillende Europa's op den duur naast elkaar kunnen leven zonder dat dit schadelijk is voor beide'.

Lidmaatschap van de Europese Unie van Polen, Tsjechië, Slowakije en Slovenië herstelt een historisch onrecht. Bovendien zal het in die landen het gevoel van veiligheid geven waarnaar zij verlangen. Zij moeten het lidmaatschap wel aankunnen, wat lange overgangstermijnen waarschijnlijk noodzakelijk maakt.

De tweede doelstelling is de totstandbrenging van de muntunie. Daarover is een verdrag gesloten, het verdrag van Maastricht.

Onze fractie heeft daarvoor gestemd. In dat verdrag staan bepaalde vereisten opgesomd, waaraan leden van de muntunie moeten voldoen. Op dat punt kan Nederland geen water in de wijn doen. Wij staan op het verdrag, het hele verdrag en niets dan het verdrag. En als er een keuze moet worden gemaakt tussen de criteria enerzijds en anderzijds de datum waarop de muntunie tot stand zou moeten komen, dan moet die datum desnoods maar wijken. Zoals de fractievoorzitter van de Europese liberalen Gijs de Vries, hier vanmiddag gelukkig aanwezig, heeft gezegd: 'De geloofwaardigheid van de munt is belangrijker dan het tijdstip'.

En dan ten derde de democratische controle op de besluitvorming. Die is nu volstrekt onvoldoende. Dat geldt vooral wanneer met meerderheid van stemmen wordt besloten. Allereerst, is mijn mening, dat de Tweede Kamer hier de hand in eigen boezem steken.

De Tweede Kamer kan en moet allerlei Europese zaken alerter nagaan om de gevolgen van het democratische tekort zoveel mogelijk te beperken. Maar dan moet de Kamer ook goed geïnformeerd zijn. Op dit ogenblik zijn de Nederlandse ministers gebonden aan de geheimhouding die in de Europese ministerraad geldt. Wat wij nodig hebben, is een Europese Wet Openbaarheid Bestuur.

De Tweede Kamer kan het kabinet overigens bezwaarlijk met een mandaat op pad sturen, dat strijd met ons staatsrecht. Staatsrecht zegt: kabinet regeert, regering regeert, de Kamer controleert, dus een mandaat past slecht in ons staatsrecht. Komt een minister thuis met een besluit, dat in een Europees verband is genomen, dan wordt het voor de Tweede Kamer slikken of stikken, en u begrijpt dat dat een onbevredigende situatie is. En daarom zei Jan te Veldhuis, onze collega die zich met dat soort zaken bezighoudt, onlangs 'Ik wil dat er ergens, hoe dan ook, volwaardige parlementaire controle plaats heeft', en dat kunnen wij allemaal met hem eens zijn.

Dames en heren er valt dus nog zeer veel te doen en er is absoluut geen reden voor zelfgenoegzaamheid. Toch vragen veel mensen zich af tot hoever de Europese integratie zal doorgaan en waar de uiteindelijke grens van de Europese Unie zal liggen. Laat ik proberen een antwoord op deze twee belangrijke vragen te schetsen. Wanneer de Muntunie volgens de strikte toepassing van de criteria tot stand is gebracht, rest er naar mijn mening nog slechts één terrein waarop nationale bevoegdheid naar Brussel kan worden overgebracht en dat is het terrein van de asiel- en immigratiepolitiek. Dat betekent communautaire samenwerking tussen politie, justitie en douane in het kader van het Verdrag van Schengen, dat slaat op de buitengrenzen van de gemeenschap. Het strafrecht zelf blijft dus uitdrukkelijk buiten de Unie. Overdracht van verdere bevoegdheden aan de Europese Unie acht ik ongewenst.

De tweede vraag betreft de uiteindelijke grenzen van de Europese Unie. Naar mijn mening behoort de Unie plaats te bieden aan landen die de grote formatieve gebeurtenissen en ontwikkelingen van de Europese geschiedenis gemeen hebben. En dan doel ik op: het feudalisme, de Renaissance, de Verlichting en ook de ontluiking van de democratie.

Tot waar die gebeurtenissen precies hebben gereikt, is niet eenduidig vast te stellen. Maar landen als de Oekraïne, Rusland en ook Turkije vallen er in ieder geval buiten. Lidmaatschap van die landen zou het einde van de Europese Unie betekenen en dat wil geen van ons.

Tijdens het debat dat in december over de Europese top in Dublin plaats had, hebben de minister-president en de minister van Buitenlandse Zaken over het Nederlands EU-voorzitterschap gezegd: wij zijn bescheiden. Om die reden heb ik begin dit jaar in ons partijblad *Vrijheid & Democratie* het kabinet gevraagd het voorzitterschap onverschrokken tegemoet te treden. Per slot van rekening begint alles met ambitie.

Tijdens de recente top van Rome heeft Nederland de bescheidenheid van zich afgeschud. Het kabinet heeft dan ook waardering gekregen voor de inzet die het als voorzitter van de Europese Unie ten toon spreidt.

De Franse minister van Buitenlandse Zaken Hervé de Charette noemde de Nederlandse verdragsvoorstellen 'dynamisch' en onze geestverwant, zijn Duitse collega Klaus Kinkel, prees ze als 'moedig'. Zelfs Groot-Brittannië noemde de voorstellen een 'basis voor onderhandelingen' en dat is al heel wat. Naast waarderende woorden voor het werk dat de minister-president en de minister van Buitenlandse Zaken verrichten, past zeker ook lof aan het adres van staatssecretaris Michiel Patijn. Veel van het werk dat leidt tot het Verdrag dat in juni in Amsterdam moet worden gesloten, wordt door hem verricht. Wij kennen Michiel Patijn als een voortvarend en ambitieus man. Het is dan ook een bemoedigende gedachte dat hij een belangrijke rol speelt in de onderhandelingen die in juni met succes moeten worden afgerond. Met hem aan de onderhandelingstafel zal het er in de vergaderzaal ongetwijfeld heter aan toe gaan dan in de warme buurten in de nabijheid waarvan de besprekingen zullen worden gehouden.

Meneer de voorzitter, dames en heren, afgelopen donderdag werd het Centraal Economisch Plan 1997 gepresenteerd. Uit dat rapport blijkt dat de Nederlandse economie sneller groeit dan het gemiddelde voor Europa.

Er is, nu keer ik terug naar het thema van deze partijraad, alleen veel te weinig aandacht voor oudere werknemers die hun baan kwijtraken.

De directeur van het Centraal Planbureau, de heer H. Don vindt dat 'meer inspanningen nodig zijn om ouderen actief te houden op de arbeidsmarkt'.

De VVD kan het daarmee volledig mee eens zijn.

Het kabinet moet zich er sterk voor maken dat de werkgelegenheid groeit in alle leeftijdscategorieën. Want we zijn er nog lang niet. In deze kabinetsperiode komen er 500.000 nieuwe banen bij. Dat is een zeer groot succes. De verhouding tussen hen die werken en hen die afhankelijk zijn van een uitkering ontwikkelt zich in een gunstige richting. De staatsschuld daalt nu met zo'n twee procent punten per jaar. Overall in Europa is men jaloers op de cijfers van onze partijgenoot minister van Financiën Gerrit Zalm.

De VVD heeft zich tijdens de kabinetsformatie sterk gemaakt voor ombuigingen en lastenverlichting. Dat deze receptuur heilzaam werkt, bewijzen de cijfers van het Centraal Economisch Plan. Steeds minder mensen worden afhankelijk van een uitkering. Lage, midden en hogere inkomens profiteren van dit beleid.

Maar nu is het zaak koers te houden. Het is nog veel te vroeg om te juichen. De begroting voor 1998 die nu door het kabinet wordt opgesteld is de belangrijkste begroting van deze regeerperiode. Als de ingeslagen weg tot de laatste klinker wordt afgelopen, heeft Nederland een voortreffelijke uitgangspositie bereikt voor de eenentwintigste eeuw. Die historische kans mag niet worden gemist. Wij moeten daar allemaal hard voor werken.

Dank u voor uw aandacht.

Voorzitter: